

GAZETA LITERARĂ

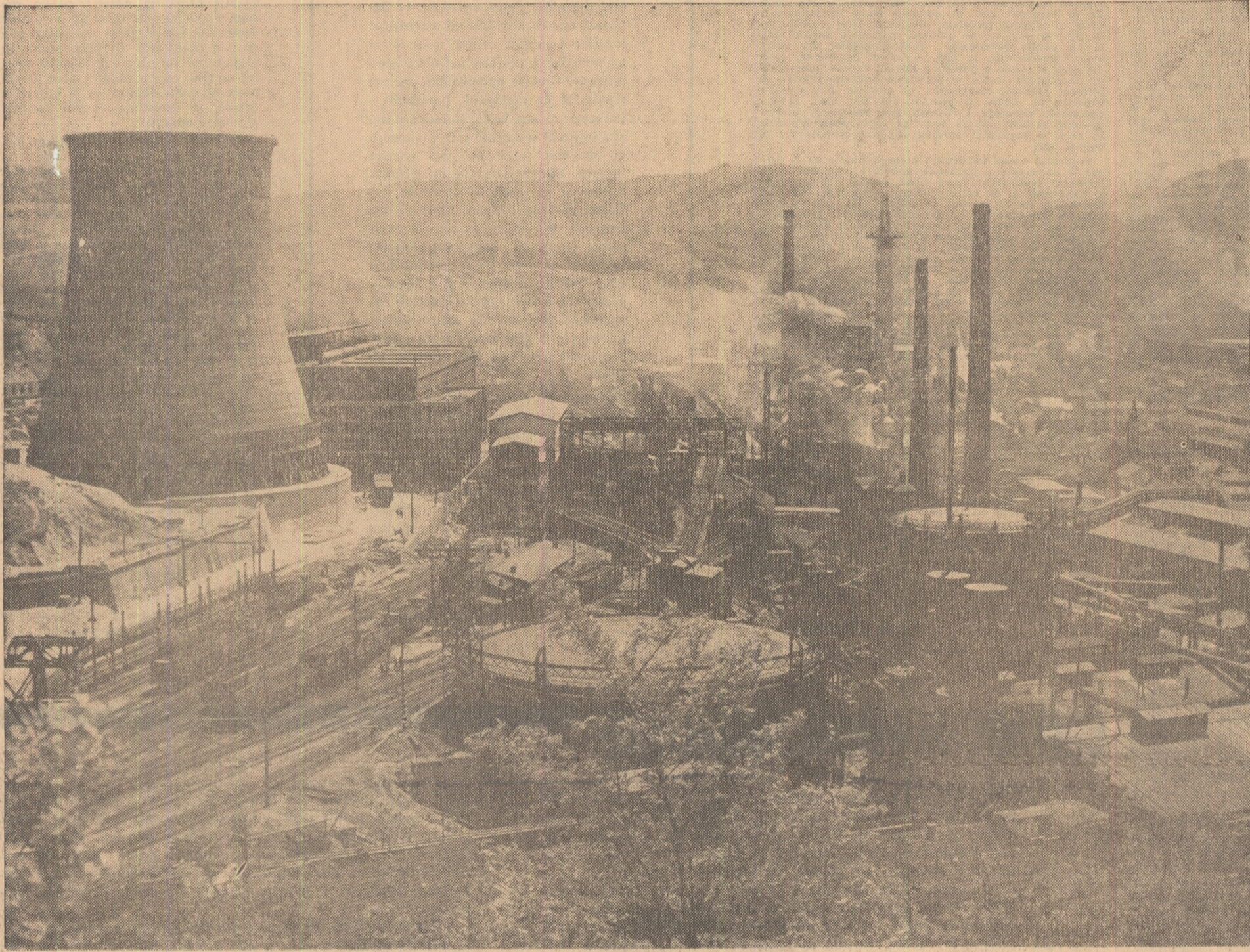
Pag. 31
„Dumitrana”
de EUGEN BARBU

Pag. 51
CAMIL PETRESCU:
„Bălcescu”
Scenariu de film (fragmente)

Anul XI Nr. 33 (544) Joi 13 august 1964

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIunii SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

MOMENTE ALE LITERATURII NOI

„CINTECE ÎMPOTRIVA MORȚII”

de EUGEN JEBELEANU

Negarea absurdului, a morții este o atitudine fundamentală a artei românești de astăzi. Unor ni se transmite nemijlocit, alții este insinuată în evocări, în stări lirice. Leif-motiv al poeziei lui Jbeleanu, concretizat adesea în vizitii de mari ca-tacisme, convertite uneori în opusul lor, această atitudine a generat poemele cele mai bune ale evocatorului Hiroshime. El a celebrat, totodată, valorile epocii socialiste, frumusețile patriei, însușirile morale ale revoluționarului, în versuri străbătute de un real patos celănesc.

Schituri cu soare e un volum de debut juvenil, în schimb Inimi sub săbii (1934) înscris în biografia lirică a lui Eugen Jbeleanu o dată. „O poezie — va menționa Persepsiul — rătăcită, cu verbul și mela-fora trecute prin laminările cele mai subtile, ermetică nu o dată, întotdeauna prestigioasă”. Meșterul al stilului și imaginii din cei mai scutiți, decis să împietrească emoția în ceramică, poetul fixează cromatic într-un material dens, stilizat până la exces, scene de ev mediu și motive decorative, cu aparența unei dotașiri glaciare. Alentele Porțelanurile arată mai puțin decât spun. Glaciare, aparatele devin, sub un ochi atent, transparente. În evul sur, (Domn: Dago-berth), / Lucea un principel inert / Cu ochi de ape și vicioși, / Călm braț-n solul, în unghi de gloriei. Sau / Patruzeci de gone-tari, / Slavă-n fiecare. Toți / Poartă-n mușii frunții de rezar, / Toluși, cintețe li de toți.

S-au deschis în asemenea acruți și elipse verbale neliniști, presimțiri, deocamdată confuze, ale dezastrelor ce aveau să vină. Inimi sub săbii conține, cu alte cuvinte, și el cintețe împotriva morții. Cintețe întoarse înlăuntru, răsucite, stoarse, scrișite, spre a împrimuta o sugestivă metatoră argheziană, „cu gura închisă”. Strigătul inimii ghemuite „sub săbii” vujește, tot înabuzat, în poezii concepute în jumătatea a doua a celui de al patrulea deceniu și în anii războiului (un exemplu: „Cintece lor” — „Oh, vom minca și astăzi, ca să trăim... / Gârboșii, atenți deasupra bidului, / Necunoscuții de palmierii de aur / Ai soarelui, oh, vom minca / Și astăzi, ca să trăim... // Numai alți, tot-deauna?... / Aud într-o lume de piatră, / De pretutindeni un vaiet: / Așteaptă, așteaptă...”), pentru ca în Ceea ce nu se uită, poem ce stă „ca o stelă amintitoare” la hotarul dintre „cete două perioade ale istoriei noastre contemporane” (Persepsiul) și totodată la acela dintre două vârste de creație ale poetului, să împună năvalnic — fluviu de lavă. Rigurile barbiene cedează brusce și definitiv (cu toată persistența unor artificii) revărsării impetușe romantice a simțimintelor roșite, în vremele de teroare, pe sfert: „Ați aruncat capetele noastre / Ca pe niște zaruri sub pământ, / Niște zaruri cu trei găuri albastre: / Gura și ochii ce nu mai sint / Și care — azvirlie, în orice chip, / Vă ies toldeana cu noroc bun”.

Protelui, în Ceea ce nu se uită, nu e doar insinuat, ci strigat aproape maiakovskian, „în gura mare”, cu adresă precisă, antirzboinică („Gurile noastre de vin învalie / N-au prețit că o gură de tun”), el implică acum angajarea sub arme: „Morți nestiute, purtați-mă pe vinturi, / Căci eu sint cel ce vrea și pentru voi / Topor să fie, flacăra cu ghiare / Sau o pădure-n mers, răz-bunătoare!”.

Cintețe împotriva morții / Presimțit cu spaimă în Inimi sub săbii, războiul din urmă este evocat în poeme scrise de-a lungul anilor scurși de la Eliberare încoace, cu conștiința capacității omeniții de a interzice repetarea unui spectacol apocaliptic și a răspunderii fiecărui om pentru soarta lumii. Piese de rezistență ale literaturii lui Eugen Jbeleanu, ca și ale poeziei noastre din ultimele două decenii, Lidice și Surisul Hiroshime, protejează, torturată, pe firmanentul conștiinței contemporane — me-mento! — două momente, fiecare rezumativ în felul său, ale războiului celui mai distrugător din istoria planetei: unul sugerat prin consensarea peisajului și lucrurilor ce dau mărturie săvârșirii lui, altul imaginat în plină desăsurare teribilă: „Și unul și celălalt, cele două creații ridice în pașajele lor centrale, la expresivitate maximă potențialul dramatic ce constituie zestrea specifică cea mai de preț a poetului.

Dumitru MICU

(Continuare în pagina 7)

DIN CUPRINS:

- CONSTANTIN ȚOIU:
„Fabricat în R.P.R.” (pag. 4)
- AUREL MARTIN:
Cronica literară
— OTILIA CAZIMIR: „POEZII” — (pag. 2)
- DAN HAULICA:
„Sculptorul Medrea” (pag. 6)
- EUGEN SIMION:
„Universul poeziei noastre contemporane” (III) (pag. 7)

CONTRIBUȚIA EPICII

Crede că originalitatea prozei noastre contemporane iese mai bine în evidență dacă ținem seama de câteva criterii fundamentale, cum sint: concepția filozofică și artistică a scriitorului, aptitudinile și calitățile specifice ale creatorului, raportul dintre acesta și lumea reflectată, noulă realitate înfățișată. Și, pentru început, am putea grupa cele mai izbitile creații ale prozei noastre noi în funcție de perioada la care se referă: opere despre lapte și procese înfățișate și în literatura dintre cele două războaie mondiale, scrieri despre lucruri și fenomene rătă, unilaterale sau deloc abordate în perioada respectivă și lucrări literare despre actualitatea imediată.

Astfel, prima categorie de scrieri ar cuprinde, între altele: Nicoră Potcoavă de M. Sadoveanu, Un om între oameni de Camil Petrescu, Desculț de Zaharia Stancu, Moromeții de Marin Preda și Groapa de Eugen Barbu, toate reprezentative pentru forța de creație a prozatorilor respectivi și pentru delinirea noii etape în dezvoltarea literaturii noastre contemporane. Despre capodopera lui M. Sadoveanu nu ne rămâne de spus aici decât că aduce în rîndul neuitatelor sale evocări istorice o admirabilă creație de sinteză.

Ancorind în romanul istoric, Camil Petrescu avea, la bază, o apreciabilă experiență în domeniul prozei și dramaturgiei. Adăugind o concepție consecvent și științifică asupra istoriei, o documentare amplă și melicuoasă în domeniul faptelor, retrăind cu propria personalitate de intelectual înaintat, lumea interioară a lui Bălcescu, Camil Petrescu a izbit să creeze primul roman de mare și lăburătoare efervescență intelectuală despre trecutul eroic al revoluției de la 1848. Bălcescu trăiește, ca patriot și intelectual, într-o indisolubilă legătură cu aspirațiile masei populare.

Poet, publicist și prozator saltric, Zaharia Stancu aduce, în romanul Desculț, viziunea unei conștiințe dinamice, gata să reconstituie situațiile specifice, din pragul marii răcoale țărănești din 1907, la tensiunea și forța lirico-dramatică pe care l-o dă scriitorului saltul produs în istoria țării odată cu Eliberarea și trecerea la construcția vieții noi.

Cu Marin Preda, lucrurile stau mai complexe. Problematika țărăneasă, în datele ei categorice, fusese dezbătută în romanele lui Liviu Rebreanu. Cu toate acestea, perspectiva științifică, sondajul psihologic aprofundat — izbutesc, se concretizează într-un epos autentic, menit să sublinieze rezistența elico-filozofică a unor mari caractere (dintre care reținem, în primul rînd, personalitatea excepțională a lui Ilie Moromete) în fața degringolării capitaliste. Roman psihologic țărănesc, Morometii este, în același timp, o replică la teoriile estetico-sociologice burgheze și o mare descoperire în planul existenței morale naționale.

Groapa lui Eugen Barbu, mult și contradictoriu discutată la prima ediție, continuă, pe un plan superior, începuturile realizate de Panait Istrati, Matei Caragălie, G. M. Zamfirescu, Carol Ardeleanu etc. Perfora orașului industrial, în care, odată cu declasarea unor păluri sociale se face simțit tot mai mult ecoul luptei revoluționare a proletariatului, este înfățișată aici cu o mare și aproape inegalabilă forță plastică.

Există, apoi, o serie de cărți despre trecut eroic de luptă al clasei muncitoare. Pe muche de cuiț de Mihai Beniuc, Șoseaua Nordului de Eugen Barbu etc. sint romane care dezbate importante momente și aspecte de viață ne-cuprinsă de literatura dintre cele două războaie.

Marile prefaceri sociale de după Eliberare și-au găsit reflectarea într-un șir de opere interesante și originale, dintre care nu amintim decât foarte puține: Selez de Titus Pomoci, La cea mai înaltă tensiune, de Nagy Istvan, Cordovanii de Ion Lăncrănjian, Cu ghearele și cu dinții de Kovács György, Casa de Vasile Rebreanu și Vara oienilor de D. R. Popescu — despre lumea satului; Facerea lumii de Eugen Barbu despre transformările muncitorimii industriale; Scriul negru de G. Călinescu și Risipiții de Marin Preda despre prefacerile din conștiința intelectualității.

Prozator tânăr și talentat, Titus Pomoci și-a făcut apariția sub constelația realistă a lui Slavici și Liviu Rebreanu. Ceea ce aducea el în plus, pe lângă experiența nouă de viață și concepția științifică despre societate, ținea de spurul de analiză obiectivă a scenelelor de masă (de ex.: confruntarea dintre luncani și motogași), a conduitei personajelor (Mitră Mot, Gavrilă a Ursului etc.) și de un acut simț militant, evident în latura cea mai dramatică a cărții.

Ion Lăncrănjian obține, în Cordovanii, o performanță rară în proza despre lumea satului, cuprinzind — într-o

Ion LUNGU

(Continuare în pagina 7)

Dincolo de ruinuri...

MIRON RADU PARASCHEVSCU

Tîrgoviște, matcă de țară,
Pămînt de țifei și livezi,
În soarele tare de vară
Prin straturi de timp te străvezi
Cum flîcii cu patria-nțreagă
în august douăzecișitreei:
Cîrlova cu Labiș se leagă,
Ruini, bolji de timp, și temeii
Al prigeii zile de azi
Prin care pătrundem 'nainte
Spre libere zări și noi astre,
Sclipiții între pîlcuri de brazii,
Ruini, biruite morminte,
Voi, rampe visărilor noastre !

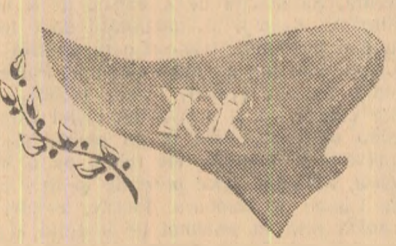
Tîrgoviște, 5 august 1964.

Bistrița aurie

GEORGE LESNEA

Cine vă mută
Nori, voi cărunților?
Cerul sărută
Templele mușilor.
Ziua s-adapă
Lin cu mioarele.
Pletele-n apă
Își lasă soarele.
Limpezi stau pini,
Vintul se-ncetină.
Miarea luminii
Joacă pe cetină.
Valu s-avintă
Ca goana ciutelor.
Bistrița cîntă
Din naiul plutelor.

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1964

ORASUL COLINELOR ALBASTRE

DUMITRU IGNEA

CARNET DE SCRITOR

Arcuit pe bîndeale sale coline, Iașul, în orice anotimp, privit de sus, de pe dealul Repedeia, pare a se scălda în apele albastrii ale cerului. Desigur, e numai o impresie, specifică țeseilor, această aparentă ontopire a orașului cu cerul, ori poate mai stăruie în atmosfera acestor meșaguri ceva din unduirea sințile a Mării sarmentice ale cărei urme stau măturite în rocile de la Zăpodină, la rădăcina codrilor seculari.

Un poet spunea că în atmosfera Iașului și a împrejurimilor sale stăruie de cînd lumea „partumul tare” al poeziei. Se poate. Orașul colinelor albastre, al cărui certificat de naștere încă nu este cunoscut, a inspirat în decursul veacurilor pe mulți creatori de frumos. S-au zămislit aici din bătaia aripei istoriei și din mierea florilor de tei, din parfumul amărui al nucilor și din seintelearea boabelor de struguri, unditoare cintețe, pînze bogate în culoare, marmuri viii și calde în lumină, bucurii pentru suflet și ochi.

Orașul colinelor albastre trăiește azi o nouă tinerețe. Lumini noi au împodobit în anii socializării orașul colinelor albastre. Noaptea, reperterul, urcat pe terasa unuia din blocurile turn din Piața Unirii, se entuziasmează de ghirlandele neonului ce împodobesc orașul ca într-o serbare venețiană. Luminile noi ale orașului, aprinse de inepuizabila energie umană.

Să aruncăm o privire și asupra orașului de la marginea orașului. Nu-i joc de cuvinte, ci o realitate pe care o trăim cu toții, una din putericele lumini noi ale Iașului.

Pe terasa Bahuluiului, de la poalele dealurilor Cetățuia și Galata pînă la cele ale Tătarășului și Palatului, a crescut trestiat încă un oraș care întregeste un ansamblu mare, impresionant.

La marginea orașului a înflorit un oraș modern cu locuințe luminoase, primitoare, cu bulevarde largi, cu instituții de cultură spațioase — oraș născut din grija și dragostea partidului pentru cei ce muncesc. Viziunea îndrăzneată a arhitecților și inginerilor, mîinile meștere și harnice ale muncitorilor au creat noile privilegii.

Dar pentru a avea o perspectivă mai cuprinzătoare asupra transformărilor grăitoare din această parte a orașului, să ne urcăm în cabina unei macarale. Utilajul acesta zvelt și puternic care reprezintă un simbol al ritmului construcțiilor ce se desășoară pe întreg cuprinsul țării, se rotește lin și, ca pe o pelliculă de film, întreaga panoramă a noului oraș lucește sub priviri.

Macaraua se rotește mereu ridicînd spre înălțimi pereți masivi de beton, uși și ferestre, cărămîdă și mortar.

Macaraua se rotește lin și retina prinde în obiectivul ei imagine după imagine...

Bulevardul Tudor Vladimirescu, numai de cîtiva ani născut, zimbînd zilei cu toate ferestrele blocurilor sale confortabile... Bulevardul Țujora, care pătrunde ca un fluviu, cu malurile străjuite de arhitectura colorată a locuințelor, pînă în inima zonei industriale. Strada Socola, strada Primăverii, cartierele Nicolina

AUREL MIHALE: „Podul de aur“

Voluntul Podul de aur de Aurel Mihaile cuprinde relații...

George RADU

URY BENADOR: „Beethoven omul“

Ceoa ce l-a interesat înainte de orice pe autor, a...

Matei ZEGA

GHEORGHE TOMOZEI: „Noaptea de echinox“

Ultimul volum al lui Gh. Tomozei Vizita strălucită apr...

Valeriu CRISTEA

DAN DEȘLIU: „Minunile de fiecare zi“

Poemul care dă titlu ultimului cârmă al lui Dan Deșliu...

acum, în neastrea ostavașă, / de asele arși și arși de...

I. V. ȘERBAN

ION GRECEA: „La porțile Severinului“

De la primele sale pagini pînă la ultima, romanul lui...

Aurel LAMBRINO

CÎNTARE ROMÂNĂ SOCIALISTE

Cu prilejul încheierii Săptămînii poeziei, în dimineața zilei...

RECOMANDĂRI PENTRU PREMIUL DE STAT AL R.P.R.

— Scrisori de la cititori —

G. CĂLINESCU „CORDOVANI“

de ION LĂNCRĂNȚAN

Personalitatea lui G. Călinescu, prestigioasă, fascinantă...

În anul 1962 citeam în Gazeta literară fragmentul de roman Topireza...

Subliniind marea importanță a temei tratate de I. Grecea...

Pe care că I. Grecea a urmat în special dinamica mobilizării...

Rodica JIANU studentă, anul V

Gheorghe BALABAN muncitor tipograf la Intreprinderea Poligrafică Informația

Brad, Victor Tulbure, Ion Bănuț, Dan Deșliu, Alexandru Andrițoiu...

Cîntecele create pe versuri din lirica poezilor noștri au făcut...

REPORTER

CRONICA LITERARA

Apariția unui volum ca acesta, însumind ceea ce are mai reprezentativ...

șească impasurile, învăluindu-le nu o dată în boare de unor...

De-a lungul anilor, poezia Otiliei Cazimir și-a îmbogățit...

De-a lungul anilor, poezia Otiliei Cazimir și-a îmbogățit...

Aurel MARTIN

SAȘA PANĂ

MĂRTURISIRE

Cind merg pe stradă, nu privesc în jos... Cî drept în ochii oamenilor... Și-mi place să-nfinesc privirea lor...

Cind merg pe stradă observ casele noi... Și prospețimea lor pastelată mă mîngieie... Aproape-ncip să uit cum arăta locul...

Și cine nu e poet în fața unei priveliști... fascinate?...

De-aceia să nu-l contrazicem... Deși, pe numele adevărat le zice panouri... Oamenii le îmbină cu precizie...

Totul se petrece aici, aproape, lingă noi, Lingă inima noastră... Și în inima noastră...

Nu mai omul care își supraveghează... Grav și ursuz, virtul pantofilor, Nu vede nimic... Decît virtul pantofilor.

FRANZ JOHANNES BULHARDT

NOUL TRUBADUR

Pornesc în cea mai mîndră drumejie... În trenul vremii n-am mers clandestin... V-am însoțit prin cînt și în urgie...

Vreau versul meu în inimi să răsune... În glasul vostru să-l aud vibrînd... Să pun într-insul năzuinți comune...

Și trenul vremii, în acord de roate... Îl însoțesc în cîntec și-n urcuș... Din scripca mea noi sunete voi scoate...

E un popos. Azi ne îndeamnă sporul... Ce-n douăzeci de ani l-am adunat... Dar iată că lucește semaforul...

Bogată-ncercătură trenul poartă... Pe cai de fier ce-nnoadă depărțări... Și larg ni se deschide-a lumii poartă...

În romînește de I. C. MATASARU

ION TH. ILEA

CROCHIU MINER

M-am întîlnit cu seara prin oraș... cînd risipea lumini fluorescense cu largă dărnicie... am privit-o-n față drept, pătruns de-o spontană bucurie...

Străzile zoreau spre hotare fără de sfîrșit... pietoni-n mers prelungeau calea lactee... printre noi viața trecea-nainte...

PETRE SOLOMON

VARĂ DOBROGEANĂ

Simt vara dobrogeană crescînd în jurul meu! Lumina-i năzdrăvană îmi joacă înainte... Cu piinea rumenită a soarelui fierbinte...

În șire lungi și dese, dorm pazele subji... Al mării, legăndu-și catifelata crupă... Sub soarele vîratec...

Pe-aproape se aude ofătul codenjat... Al mării, legăndu-și catifelata crupă... Sub soarele vîratec...

Pămîntul fără margini o fi pîrînd, din o copie fidelă a zării și a țării... Făcut pe-ndele, cu indigoul mării...

I trezi lumina și căldura în-cropită a soarelui și mal curind un cîntec vesel de nuntă... venit de undeva din apropiere... Se afla sub un șopron de șilă rărită...

Imens îl zbura singele și acest sînge al lui făcea un zgomot ce răzbea pînă dincolo de ființa sa speriată și despetrată... — E cineva aici! Spuse a doua oară hătrîna...

cu apă încălzită și-l pofti iar jos din căruța cu lin... — Stai colea, pe loltă! îl zise poruncilor... Scoale cămașa și nu vorbi...

dădu seama că e desculț și că la nuntă s-ar fi cîvenit să și pînă niscăi botine în picioare și tomai ana nuntul ăsta ar fi putut să-l piardă...

Dumitrana EUGEN BARBU

— Mă, lea Firă, ce tot moșmoșnești acolo cu țuca aia! strigă cineva de-alară... — O, că acuși vin! Că nu vi s-or fi uscat mațele în voi!

— Mă, lea Firă, ce tot moșmoșnești acolo cu țuca aia! strigă cineva de-alară... — O, că acuși vin! Că nu vi s-or fi uscat mațele în voi!

de rece, așa că se apropie încet, leneș, de masa mesenilor beți care cliuiau acum cu coatele rezemate de masă...

Desen de IULIA COSTIN

nimeni? Miroase a singe. Te-au împușcat, te-au bătut?... Voia să afle tot în minutul acela și Dumitrana știa cit e de primejdie...

avut nevoie! El o să trimită soldații să caute, da eu bag zdrențele astea pe loc... Și continua că și cînd cinea ar fi întrebato...

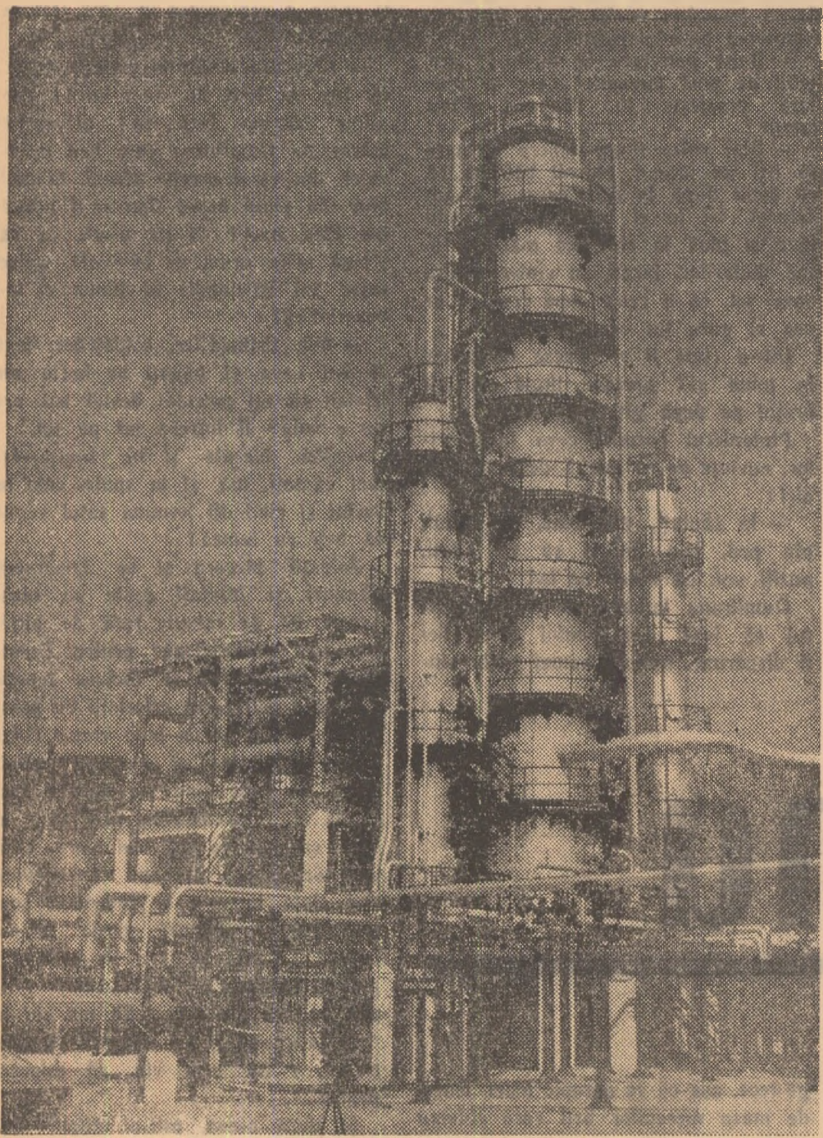
tot prostul satului ai rămas, nu îți-ar mai muri moarea!... Și continua că și cînd cinea ar fi întrebato...

Dumitrana nu simțise niciodată ce simțea acum... Îi sărută mina bătrînei, abia stăpînindu-și lacrimile...

— Bine, așteaptă aici, o să-ți aduc haine. De azi dimineață, jandarmii scoțese toate podurile și curțile... — Și în secunda următoare, sprintenă, dispăru cu cele două sticle...

— Voi n-ați auzit nimic?... — Ba da, citeva zvonuri, vagi. Vreau să știu ce se întîmplă...

Aspect al rafinării Gauhati, Livrolul de R.P.R. și construită cu ajutorul specialiștilor romini

R. portaj de CONSTANTIN TOIU

FABRICAT ÎN R.P.R.

Boilerescu

În ziua de 12 august 1960, după o călătorie lungă cu avionul, inginerul Pătru Constantin din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, ajunge la New Delhi, trimis ca specialist în cadrul unui contract de colaborare tehnică romino-indian.

Inginerul Pătru are 34 de ani, s-a născut în comuna Iancu-Jianu Balș din Oltenia și tot ce a învățat, a învățat în anii puterii populare. Studiile și le-a făcut la politehnică din Timișoara — secția mașini de forță. În 1955 lucrează la fabrica de zahăr Săscut și la Azobocment Bicaz. Din 1956 a fost angajat la Uzinele Vulcan, unde a lucrat pînă în 1960 în august, cînd este trimis în India. Aici va rămînea doi ani și jumătate. Căsătorit, inginerul Pătru are doi băieți; cel mai mic, Liviu, în vîrstă de doi ani și jumătate, s-a născut în fabuloasa țară a maharajahilor.

Lui Liviu i se mai zice și *Boilerescu*. Vom vedea mai departe de ce... Prima impresie din India a inginerului Pătru Constantin nu aduce nimic nou față de ceea ce în general se știe despre această țară exotici: verdețată luxuriantă, căldură excesivă, miroasurile de lemn de santal, de tămîie, aversele, mireasma puternică a naturii violente bătută de ploii torențiale; în unele locuri lume dormind afară, sub cerul liber, pe paturi improvizate din patru fîrși și o plasă de iută; gălăgia, animația umană amestecată. Apoi maimuțele. Maimuțele, spune inginerul Pătru Constantin născut la Balș, sînt ca-n Oltenia, vrăbîile.

Cazat la hotelul Ambasador din New Delhi, agenția economică romină de aici îl reține ca specialist în cazane, să ia parte la discuțiile ce urmează să se poarte cu *Central Electricity Board* din Luknow, capitala statului Uttar Prades, pentru construirea unei termocentrale la Ceandausi, sat aflat la vreo 400 mile distanță la nord de Delhi. Mergînd spre Ceandausi, mașina trece Gangele prin transbordare și ajunge la Muradabad, oraș vechi, unde tehnicienii romini sînt găzduiți la *Circuit House*, reședința lui Nehru. Localnicii le fac o manifestație zgomotoasă de simpatie: nu mai văzuseră romini. Sînt mirați că ei știu englezește. Și la dvs. se vorbește curent engleza, ca-n India? Nu, la noi, în România, curent se vorbește romina, răspund cu umor românii.

La Ceandausi urma să se construiască o termocentrală de 2x6 megawati. Discuțiile sînt purtate timp de patru zile în orașul Luknow. După acest ocol, inginerul Pătru se înfăptuiește la Delhi, iar a doua zi pleacă mai departe, la locul unde era de fapt trimis, la Gauhati, oraș de peste 500.000 de locuitori, din statul Assam, situat pe malul stîng al fluviului Brahmaputra, unde autoritățile indiene le încredințaseră specialiștilor romini construirea primei rafinării indiene din sectorul de stat.

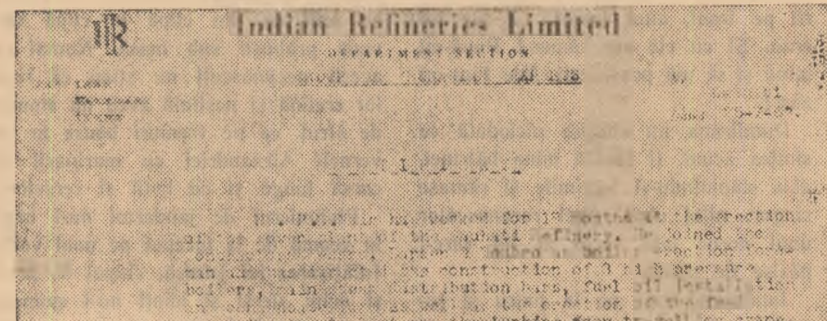
Aceasta e și cea dintîi rafinărie construită de țara noastră peste hotare. Capacitatea: 750.000 de tone țitei pe an. Termocentrala: 2x3 m.w. cu patru cazane. Instalațiile aferente: alimentarea cu apă, stația de tratare chimică a apei, instalațiile de alimentare cu combustibil etc. — toate fabricate în R.P.R., la uzina Vulcan, plus două turboagregate de 3000 kw construite la U.C.M. Reșița.

Orașul Gauhati se află așezat într-un ținut deluros în depresiunea munților Himalaia, bîntuiește de musonul ce se abate dinspre gulful Bengal și Oceanul Indian. Condiții climatice

grele. Umiditatea 50—95%. Terenul, jungla recent defrișată. Aici, inginerul Pătru înfășește corpul de tehnician român, în nouă vile, în cartierul Bamuni—Maidan; inginerii Grosu (șeful grupului de specialiști romini), Petrescu (șeful proiectului), Rădulescu (inginer șef constructor), Pricop (inginer șef montaj), Fizer, Iliescu (ingineri montaj), Teodorescu de la I.P.R.O.M.E.T., inginer constructor al termocentralei, Banciu, inginer topometru de nivelări și a.

Problema era (declară inginerul Pătru Constantin) cum să se apropie de muncitorii indieni, cum să conlucreze cît mai bine cu ei. Această conlucrare a fost stabilită fără dificultăți prin înșuși spiritul tovarășesc de muncă al tehnicienilor noștri făurii pe șantierele patriei. Chiar de la început ei au știut să imprime ritmul necesar, lucrînd cot la cot cu muncitorii indieni, participînd efectiv la fel de fel de munci: sortări, îndoiri de țevi, suduri, învățîndu-i meserie pe cel cu o calificare mai slabă. Românii au calificat și muncitorii agricoli din împrejurimi care în viața lor nu minuseră cîocanul sau cleștele. Aceștia (zilleri) devin mai întîi *mazduri* sau *helperi* (muncitori necalificați, care transportă, ridică sarcini). Ca să ajungă *filter*, cum e numit în India primul grad de calificare, îi trebuie o oarecare îndemnare tehnică. Din *mazduri* și *helperi*, românii au făcut mulți *filteri*, sau *superiseri* (șefi de echipă) ba chiar — cu o școală superioară de calificare — *foremeni* (fermenți, adică maiștri).

Lucrînd la montarea utilajelor termocentralei, o mulțime de muncitori indieni au deprins tehnica montării instalațiilor, astfel încît, pe baza dovezilor de calificare eliberate de colectivul de ingineri romini, puteau să se angajeze în diverse locuri de muncă. Dînd probe la diverse întreprinderi după ce isprăveau lucrul la termocentrală, acești muncitori le treceau cu mult succes. Atelierele de cale ferată din Gauhati *Burma Oil Pipe Lines* au angajat masiv oameni calificați de romini: sudori, montori de țevi, montori construcții metalice, cazane etc. De asemenea, firmele străine din localitate ca Mannesman (R.F.G.) și Sapiens (Italia) care lucrau la conducta de aducțiune a termocentralei primeau cu precădere lucrătorii calificați de inginerii noștri, aducîndu-le acestora elogii pentru operativitatea, eficacitatea lor și modul cum izbutesc să instruiască — rapid și cu rezultate excelente — personalul ce-l aveau sub conducere.

Indian Refineries Limited
DEPARTMENT SECTION
S. GROSU
Rumanian Chief Engineer,
Co-ordinator.

Un exemplu în acest sens îl constituie cazul muncitorului Nair care lucrea la firma particulară Larsen și Tubro Limited Bombay. Lucrînd cu românii, Nair a fost avansat maistrucazanglu și propus firmei de unde provenea, să-l încadreze ca *maistru specialist*, cum se poate vedea din actul reprodus mai jos.

Inginerul Pătru Constantin, întors de un an și jumătate din țara Gangelui și care exact acum patru ani ateriza cu avionul într-o seară de august la New-Delhi, are acasă un album voluminos cu fotografii înfățișînd scene de muncă, mărturie ale prezenței, elanului constructiv al tehnicienilor noștri în India. În timp ce vorbim despre toate acestea, Viorel, băiețușul lui, zis *Boilerescu*, nu ne lasă în pace, trage de noi, de fotografii.

Să vă spun cum e cu Boilerescu, explică inginerul Pătru. Directorul indian al șantierului, observînd că numele mai tuturor rominilor se termină în „escu” și știînd că eu mă ocup de cazanele termocentralei (cazambolier) a propus să-i zicem lui Viorel, născut la Gauhati... Boilerescu, un fel de Găznescu. Mi-a trimis cu acest prilej și o scrisoare de felicitare — și-mi întinde hîrtia cu en-fete pe care o reproducem și în facsimil, și în care scrie:

„Dragă domnule Pătru,

Am avut cea mai mare plăcere primind vestea cea bună că vi s-a născut un fiu. El este într-adevăr primul născut din istoria relațiilor economice indo-romine. Îi transmit felicitări,

Într-un zeci de mil de cămine, la sute de kilometri distanță. Nu e o închipuire. Acest lucru va deveni în curînd o realitate...”

Presă străină a înregistrat, comențînd pe larg, succesele petroliștilor noștri.

Un domeniu important în care s-au dezvoltat relații strîns de colaborare economică și tehnică între Republica Populară Romină și alte țări este industria de petrol. România are o tradiție veche în acest domeniu și multe țări, îndeosebi țările ce și-au dobîndit de curînd independența, solicită aportul tehnic plin de experiență și de competență al specialiștilor noștri.

— Ce ne puteți spune despre activitatea petroliștilor romini peste hotare?

Întrebarea i-o adresăm tovarășului inginer Radu Stoian, director tehnic al Direcției *Livrări complete* din Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei.

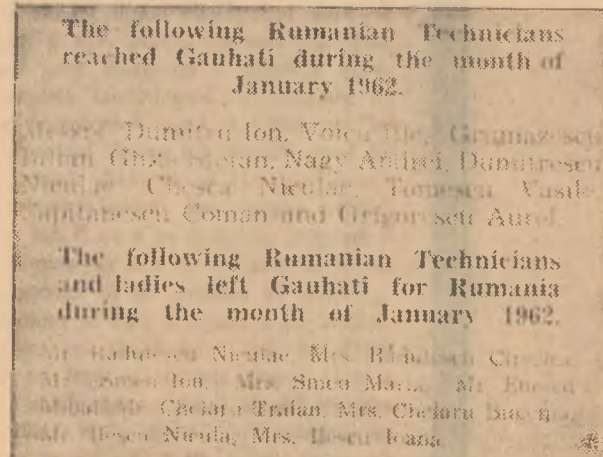
În atmosfera febrilă de lucru de la M.I.P.C. tovarășul Radu Stoian găsește un scurt răgaz, ca să ne dea cu multă amabilitate acest răspuns:

„Faptul că în ultimii douăzeci de ani industria noastră petrolieră a cunoscut un deosebit avînt, ca și industria constructoare de mașini, explică de ce România primește foarte multe cereri de peste hotare pentru achiziționarea de utilaje și instalații complete petroliere, pentru asistența tehnică a inginerilor romini. Am avut și acum relații de colaborare tehnică

lucru a șantierele străine conduse de romini. La gura puțului, la Ahmedabad, în India, ca și la Yam-Tag, în Afganistan, sau pe șantierele rafinării Gauhati, am văzut, prinși în încleștarea muncii, grupuri de oameni îmbrăcați ca la noi, printre burnușari și turbane variat colorate, un tablou foarte pestrî, dar de o semnificație specială: tehnicienii romini, umăr la umăr cu cei indieni sau afgani, cădu-tau în străfundurile pămîntului aurul negru, menit să aducă noi bogății poporului indian și poporului afgan. Lucrînd la poalele munților Hima-

roul directorului Radu Stoian. În cele mai diferite faze ale șantierele, — la punerea fundației, în timpul construcției, la inaugurarea între oficialități, inginerul Petcu are același suris în-nișit, încrezător, comunicativ, pe care gazetatul indian i l-a surprins în portretul schițat.

În jur, în soarele copleșitor, aceleași busturi goale de muncitori indieni, bombate nu fără mîndrie, aceleași capete înfășurate în turbane, cu mustași și bărbi respectabile zimbess și ele obiectivului. În toate pozele acestea, aerul de mulțumire zugrăvit

laia, pe coasta Oceanului Indian sau dincolo de înălțimile Hindușilor, personalul român a reușit să se adapteze condițiilor deosebite de climă, căldurilor tropicale, ploilor aduse de muson, frigului iernii afgane, umidității

pe figurile arată că treaba merge bine și că între localnici și romini dominează înțelegerea cea mai deplină.

În India, inginerul Petcu Ion a plecat în ția oară în 1955, în luna septembrie. La Jwalamukhi, localitatea cu templul cel vechi (Jwala Devi) al „făcărilor eterne”, al „locului nestins”, (gaze care arseseră, liber, în grole, sute de ani) echipa de sub conducerea lui a forat prima sondă de cercetare geologică.

Pe tonul său calm, tacticos, degajînd o impresie de forță reținută, inginerul Petcu povestește și el cum au fost instruiți tehnicienii localnici, practic și teoretic, în școli superioare, cum este cea din orașul Dehra-Dun, pe care a condus-o personal și unde 150 de ingineri mecanici s-au

Centrul de la Dehra Dun se adăuga puternicului centru de la Jwalamukhi — „o adevărată pepinieră” de unde serii întregi de tehnicienii indieni, specializați de romini, aveau să se împrăștie spre alte cîmpuri petroliere, ulterior dezvoltate, la Cambay, Kâlôl, Ankleshwar. În orice școlă din India te-ai duce astăzi (declară inginerul Petcu) vei avea surpriza să auzi — pe lângă nume ca Ploiești, Cîmpina, Tîrgoviște, admirativ rostite — să auzi muncitorii indieni rîndu-nd pe românește, folosind într-ei expresiile tipice meseriei: *dă cheia, oprește pompa, fine ranga, unge geamblacul, dă-i drumul, țerește!* (uneori, la ne-caz, spre a se răcori, mai trîntind chiar și cite una din vorbele mai piperate ale sondaților noștri).

Nomenclaturile tehnice ale intelte-lor, ale verbelor indicînd mișcările, direcțiile travaliului — fiind românești — acolo, unde ele erau auzite în ția oară, intrau definitiv în vocabularul local.

Utilajele complexe importate din R.P.R., stîlul de lucru al tehnicienilor romini marchează treptele ascendente pe care România socialistă continuă să le urce, în cele mai felurite domenii, spre nivelul calitativ de prim ordin al producției mondiale. Această afirmare românească peste hotare este însoțită de sentimentele și de noblețea calității morale umane care asigură, întărește adevărată amicitie, dînd relațiilor de la om la om, de la popor la popor, o caldă, autentică solidaritate de muncă și de progres.

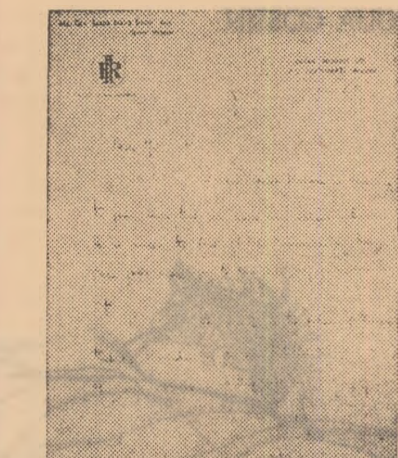
Inginerul Petcu relatează, printre altele, unul din cazurile acestui exemplu de comportament — cazul brigadierului român Știr Stroe „cel mai simpatic petrolișt” foarte iubit de muncitorii indieni, care îi ziceau „Ceacea Shtir” (adică „unchiul Știr”).

„La sondă — scrie un alt reporter al unui ziar din India — am petrecut un timp foarte agreabil cu tehnicienii romini și indieni. Cred că figura cea mai populară este a lui „Ceacea Shtir”, un brigadier român vesel și tenace, în vîrstă de 52 de ani, cu 37 de ani de practică în industria petrolieră.”

Domnul Știr din grupul rominilor este foarte apreciat de muncitorii indieni pe care îi însușește prin voia bună și entuziasmul cu care știe să lucreze...”

Știr Stroe a lăsat în India mulți prieteni ai țării noastre.

PETROLIȘTI ROMINI PEȘTE HOTARE

precum și do. și soției do. Să rămîna în amintirea ideii că I-am putea numi simbolic *BOILERESCU*, spre a nu uita niciodată eforturile depuse de dumneavoastră pentru construirea cazanelor noastre!

Viață lungă și fericire!
Al do.
Sarda Nanda Singh

„Țiteiul națiunii în mîinile națiunii”

Sub titlul acesta, la inaugurarea primei sonde din sectorul de stat al Indiei, construită cu ajutorul petroliștilor romini, un reporter indian scria următoarele rînduri:

„Intr-un ținut îndepărtat, la 350 de mile de New Delhi, pe culmile mai joase ale munților Swalki acoperite de arbuști și de cactuși, la o altitudine de 900 de metri de unde vezi descaldîndu-se priteștiștea picturală a văii fluviului Beas, se înalță construcția solitară a unei turle de foraj, înălțată de 43 de m., contrastînd izbitor cu locul, însă adînc înțipită în el. De centalță parte a văii, la o mie de metri depărtare, se află templul *Jwala-Devi*, vechi de 800 de ani. Flăcările eterne care ard aici au tras de-a lungul veacurilor zeci de mii de pelerini și de vizitatori. Flăcările gazelor subterane descoperite în ziua de 9 mai 1958 de această îndrăznețată structură de oțel, promit să răspîndească pe sute de kilometri energie

strînsă cu țări ca: India, Afganistan, Birmania, Indonezia, Brazilia, Argentina, Republica Arabă Unită, Ghana și altele.

În multe din aceste state au lucrat sau lucrează în prezent mulți specialiști romini care ajută fie la prospec-tarea, explorarea și exploatarea resurselor petroliere locale, fie la construirea de rafinării. Pentru bunele rezultate obținute, asistența tehnică acordată de specialiștii romini a fost apreciată în aceste țări, alături de autorități, cît și de personalul local cu care specialiștii romini au conlucrat. Se poate vorbi, fără exagerare, de un stil românesc de muncă, de stilul de muncă socialist, specific tehnicienilor noștri și care lăsa o puternică impresie, acolo unde el se făcea cunoscut. Mai e apoi și altceva. Personalul românesc trimis în străinătate urmărește nu numai îndeplinirea sarcinilor lui stricte de realizare a obiectivelor propuse, ci și instruirea practică, teoretică a personalului local, contribuind efectiv la înmulțirea cadrelor de specialiști autohtoni — ceea ce constituie cerința esențială pentru dezvoltarea unei industrie petroliere independente în țările respective. Caracteristic pentru raporturile dintre România și țările care ne solicită colaborarea e că specialiștii romini plecați peste hotare se străduiesc să le împărtășească muncitorilor și tehnicienilor străini toate cunoștințele lor, învățîndu-i practic, pe șantiere, să minuiască sculele, utilajele, iar teoretic, prin organizarea unor școlăriți de specialitate. Țara noastră, potrivit orînduirii ei, care i-a adus atîtea victorii economice, industriale, acordă această asistență tehnică, pentru ca țările respective să poată, în cel mai scurt timp, să-și dezvolte o industrie proprie, fără a mai fi nevoite să recurgă la vreun ajutor. Asta arată modul cum țara noastră, în pragul aniversării a 20 de ani de la Eliberare, înțelege să sprijine activ ideea colaborării economice cu toate țările, să realizeze concret inițiativa luată la O.N.U. pentru ajutorarea țărilor slab dezvoltate din punct de vedere economic, în spiritul coexistenței pașnice, pentru păstrarea și întărirea păcii în lume.

Am avut prilejul să vizitez unele șantiere petroliere din India și Afganistan unde echipe de specialiști romini dădeau asistență tehnică la lucrări de explorare a unor cîmpuri de țitei și de gaze, sau la construirea primei rafinării de petrol din sectorul de stat al Indiei. M-au impresionat foarte mult legăturile de prietenie înfîșurate între petroliștii romini și petroliștii indieni și afgani, prietenie sudată printr-o muncă intensă, prin munca în comun, cu greuțăile și satisfacțiile ei. În aceste condiții am putut auzi un limbaj sui-generis, ca să-i spun așa, un limbaj, un vocabular specific în care se împleteau expresii tehnice și cuvinte românești cu expresiile limbii locale. E ceea ce remarcă și un scriitor indian: în vocabularul indian au intrat multe vorbe românești, iar românii, la rîndul lor, au dus această cuvinte de aici. Coopera-rea internațională apropiie oamenii unii de alții, indiferent de meridiane sau paralele.

Vreți să vă înfășețeze unele aspecte de muncă? Nu am nici un fel de talent reportericesc, apoi ce-am văzut eu reprezentă o mică, foarte mică, nelușenată parte din atmosfera de

marl din prașma Oceanului Indian. Pot să spun, fără să ne lăudăm, că biruirea acestor greuțăi, a condițiilor locale, alături de diferitele de cele de la noi, calmul, perseverența, tenacitatea, hotărîrea colectivelor noastre de teh-

La inaugurarea sondei de la Jwalamukhi

nicienii i-au impresionat pe colegii indieni și afgani.

În încheiere, nu pot să nu relex un moment deosebit de emoționant pentru toți inginerii, tehnicienii romini, ori unde s-ar fi aflat, sub cerul tropical al Indiei, ori sub gerul afgan: cînd, la mii de kilometri depărtare de patrie, drapelul nostru era ridicat pe vârful turlei de foraj a unui 4 L.D. sau 2 D.H. sau pe înălțimile coloanelor argintii de distilare produse de noi și care purtau pe ele inscripția „Made in Rumania” — fabricat în R.P.R. Atunci gîndurile tuturor se îndreptau cu mîndrie și recunoștință spre partid, organizatorul victoriilor țării noastre.

Ceacea Shtir

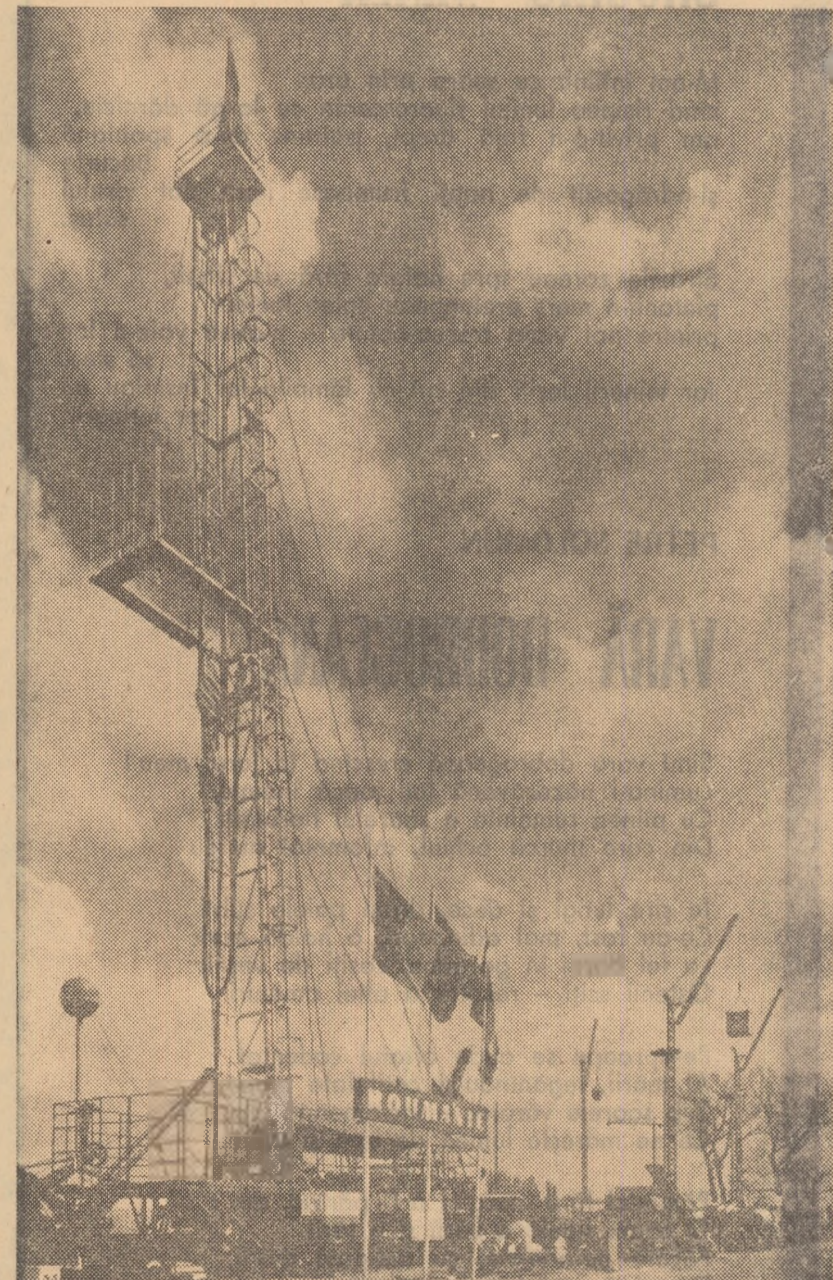
Inginerul Petcu Ion, de fel din Bușteni, de lângă Cîmpina, un om în puterea vîrștei, șeful serviciului Petrol din direcția *Livrări complete*, a fost conducătorul primei echipe care a forat cu prima instalație românească ieșită peste hotare, instalație prezentată la expoziția de la New Delhi din 1955.

Consilier în cadrul lui *Oil and Natural Gaz Commission* pentru problemele de explorare și exploatare a țiteiului din sectorul de stat al Indiei, inginerul Petcu a stat șapte ani în această țară.

Iată cum îl descrie o gazetă locală: „Înalt, bine făcut, cu o voce blîndă și un suris foarte comunicativ, cu trăsături ce trădențuă voință, fermitate, domnul Petcu este, după cuvintele directorului șantierului, un bărbat foarte bine și un excelent tehnician („a very nice gentleman and an excellent worker”) cu care a colabora este o cinste și o plăcere („is an honour and a pleasure”).

Figura energică, impunătoare a inginerului Petcu Ion, petrolișt mai vechi, apare des în albumele de fotografii pe care le răsfoim la Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei, în bi-

specializat în ramura industriei extractive de țitei. Astăzi, acești 150 de petroliști indieni constituie „osatura” corpului de tehnicieni al societății de stat „Oil Natural Gaz Commission”.

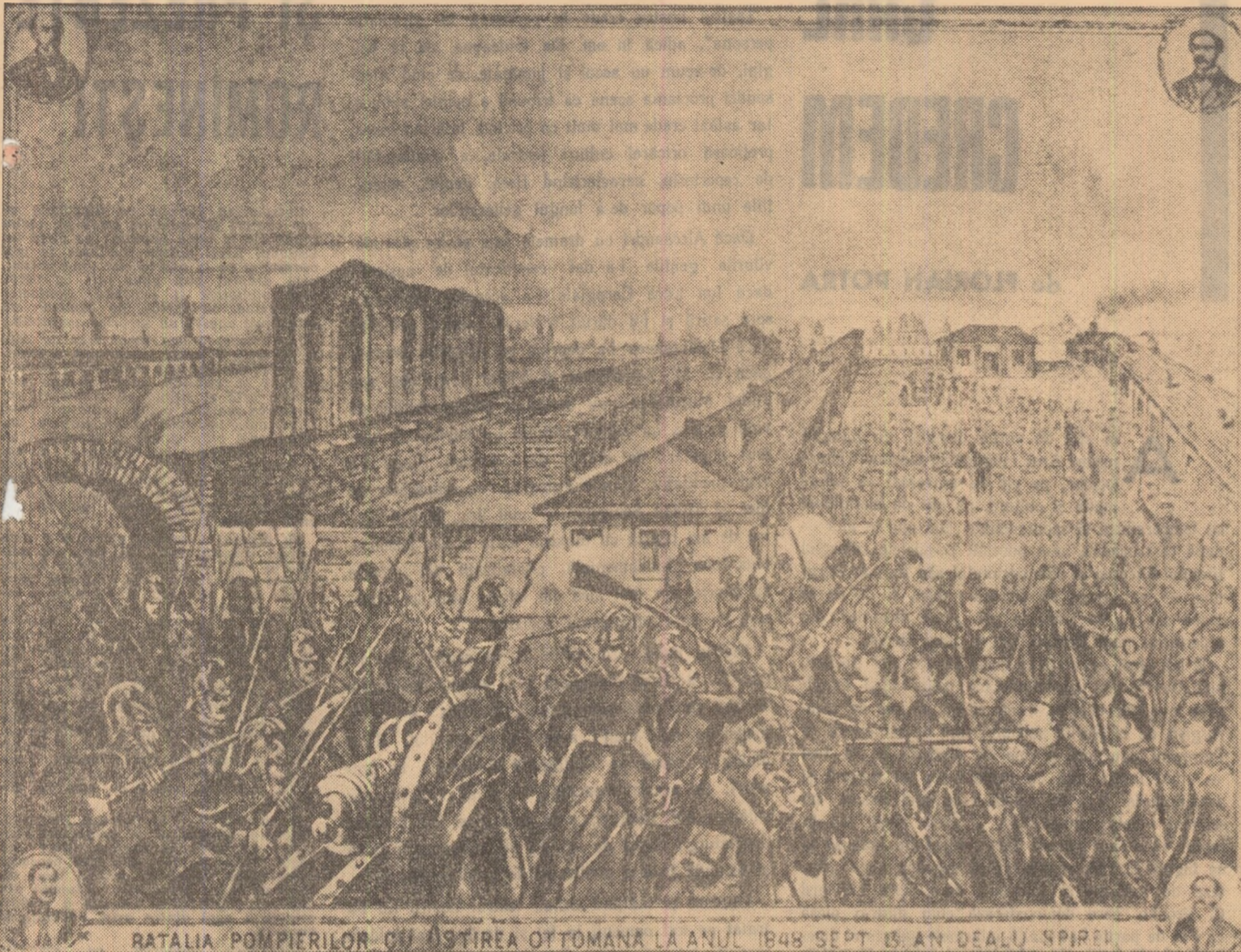

Sondă fabricată în R.P.R., la unul din marile țirguri internaționale

BĂLCESCU

CAMIL PETRESCU ● SCENARIU DE FILM

NOAPTEA
ÎN TABĂRĂ

RATALIA POMPIERILOR CU ÎNSTIEREA OTTOMANĂ LA ANUL 1848 SEPT 13 AN DEALU SPIRII

Figura luminoasă a lui Nicolae Bălcescu — așa cum se știe — la tras cu deosebită pe Camil Petrescu. Rodele, acestel pasiuni sint romanul Un om între oameni, piesa Bălcescu, opere de seamă ale literaturii noastre noi. Camil Petrescu a scris și un scenariu de film rămas printre manuscrisele sale. În el evenimentele eroice și tragice din viața lui Bălcescu, revoluționarul revoluționar sint înfățișate într-un alt unghi, specific genului. Scriitorul vede în Bălcescu o înfructurare a virtuților patriotice ale poporului. Celebrând tradițiile glorioase în lupta pentru eliberarea socială și națională, Camil Petrescu a încheiat implacabil, cum a mărturisit, un elogiu socialismului brutal, care a îndepărtat usurile de aur ale înaltaților. Publicăm un fragment din finalul scenariului, rămas până astăzi inedit.

Tabăra doarme. E liniște. Ici-colo mai fumegă câte un foc. Se aude orăcăitul braoștelor și câte un sfârșit de cal. Pe cer feerie de stele și un corn de lună. Într-un colț al taberei, Magheru și Toma sint împreună așezați pe un trunchi de copac. Ei fumează în tăcere : împrejurii lor, ceilalți dorm. Ion Firu și Popa Șapcă dorm pe lângă căruța lor. În fața lui Magheru și Toma, fumegă cenușa facului stins.

- MAGHERU** (spune încet, ca pentru el) : Dacă aș putea și ce gîndește fratele Bălcescu acum. (După o mică pauză, Magheru socotește) Noi sintem 8 000 de oameni... Turcii 50 000 cu cai și tunuri... Ce crezi, frate Toma ?
- TOMA** : Nu ne batem înțiași dată, căpitane general. Să-i facem pe năvălitori să simtă încă o dată vitejia rominului.
- MAGHERU** (zbuciumindu-se) : Dacă m-ași fi putut stătu cu fratele Bălcescu... Înțelegi, frate Toma ? Tara nu mai are guvern... Înțelegi ?
- TOMA** (dirz) : Ei și ? Ce să alegem ? Să ne întorcem pe moșile boieresti, să băgăm capul înapoi sub jug, sau să-l rupem pe turc cu dinții ?
- MAGHERU** (chibzînd cu greutate) : Nu putem lupta cu el față în față... Desfacem tabăra... și dăm într-însul cu cete de hărțuială... Ca haiducii.
- TOMA** (apăsător) : Întreabă-i pe țărani dacă vor să plece de aici.
- MAGHERU** (încet) : Trebuie să plecăm...
- TOMA** (dramatic) : Acuma locul meu e aici... N-am unde pleca... Eu nu pot să plec, căpitane general.

DIMINEAȚA PE CÎMPUL LUI TRAIAN

Apăsătoare dimineată ! Cerul cenușiu și tulburu stă aproape de cîmpia întinsă cit cuprinzi cu ochii. Multimile care încă în noaptea trecută umpluseră locul fremătînd, sint acum departe. Pe șesul larg au rămas urmele taberei de la Rîreni : ici o grămăjoară de crengi arse, dedesubtul căreia moacăste încă jarul, colu un braj de paie, mai încolo o scîndură uitală, cîteva cărămizi care fuseseră valră... Vîntul dimineții împrăștiie, șuvițele firave de fum — amintirile unui sîlaș de mii de oameni — și zburdătece din loc în loc palele risipite. Trisită și apăsătoare e dimineața aceasta : cenușie pe cîmpul lui Traian. Odată cu oamenii, parcă a plecat de aici și viața. Un singur om n-a putut să se desprindă din acest loc. Cu capul gal rezemat în palmele aspre de clăcoș, Toma Firu a rămas ca impietrit pe o buturugă, căutînd neclîntit la întinderea pustie, deznădăjduitoare. E o liniște adîncă de început de zi, nici măcar păsările n-o tulbură încă.

...Și iată că pe umărul plecat al bătrînului țărăn, se așează o mină de prieten. Toma se ridică încet și întorcă capul cu greutate. În fața lui, cu capul gol, cu haina neagră, e Bălcescu. La cîțiva pași mai încolo, locotenentul Dincă Bălșoiu privește înegurat peste cîmpie.

- TOMA** (emoțional) : Frate Bălcescule... Dumneata ești ?... Ai scăpat de turc ? ...Ai scăpat !...
- BĂLCESCU** : (trist, parcă nu-l aude întrebarea) : S-a risipit tabăra, frate Toma... Magheru... n-a avut destul tărie...
- Plin de adîncă tristețe, Bălcescu înaintează cîțiva pași privind întinderea cu ochii înroșiți, căutînd parcă să refacă în amintire mulțimea, caii, căruțele care trecuseră pe aici. Vîntul îi joacă buclele negre și despletite mereu ultimele fire de fum de sub vetrele adormite pentru todeauna. Toma și Dincă se feresc să-l tulbure.
- Bălcescu se întoarce și se așază pe buturuga pe care stătuse Toma. Acesta se lasă jos, țărăneste, lîngă buturugă. Dincă rămîne lîngă ei în picioare, sprînjit în sabie.
- DINCA** (privind peste cîmpia goală) : S-a sfîrșit revoluția noastră, frate Bălcescule...
- BĂLCESCU** (clatinî din cap cu hotărîre) : Nu. Ea a fost deocamdată numai oprită.
- TOMA** (oîndînd greu) : În locul revoluției, se întorcă pentru noi vremea fărădelegii. În loc să purtăm arma, începem iar a umbla cu jalba.
- BĂLCESCU** : Nu frate Toma. Să nu îngenunchiați și să nu vă rugați pe la porțile domnitorilor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici nu vor și nici nu pot. (cu un licăr nou de nădejde) : Atunci... să fim armele la păstrare ?
- TOMA** : Da. Să fii gata a vă lua voi dreptul fiindcă împărații, domnii și boierii pămîntului nu dau tără numai acia ce le smulg popoarele. (Se ridică aruncînd o ultimă privire în jur. Cătra televizii săi) : Să plecăm de aici...
- DINCA** (pe gînduri) : Dacă izbutim...
- BĂLCESCU** : E limpede că același despotism ne copleşte astăzi pe toți romînii, dimpreună cu toate popoarele Europaei. Libertatea noastră nu poate veni decît dintr-o ridicare a tuturor...
- TOMA** : Noi nu vom mai apuca ziua aceasta a izbîndirii...
- BĂLCESCU** (cu convingere nestrămutată) : Dar va veni o astfel de zi !... Ziua în care popoarele vor mătura rămășița tiranilor de pe fața pămîntului.

O demonstrație politică a pașoptiștilor

SUB TEMELII

de EUGEN TEODORU

Mă întreb deseori cum mă las furat de drumul ăsta și nu-l rezist. Îi caut ca o gloabă învîțată cu una și aceeași potecă bătrîna de ani. Nu știu dacă e obștină, nevoia sau poate durerea surdă care nu s-a stîns și mă cheamă aici, lîngă cîmpul larg dintre : stăi să scotesc — o șosea, două, trei, în afară de drumurile risipite între case prefăcute în străduțe, ulițe înguste cu vechi denumiri din lumea florilor și a aviației : Crăița, Mixandra, Biplanul, Elicea, Flotila.

Înspăimîntător s'u mai scapi de ideea că ai supraviețuit unor prieteni, cu care ai asaltat în trei rînduri, împreună, infernalele liziere ; iar după al treilea atac te pomeniți singur între morți, să nu vrei să te retragi de lîngă ei, ci să le mîngîi fețele, să le vorbești ca un besmetic, să te tirăști de la unul la altul, să-i rogi să ală răbdare că vin doctorii, sanitarul cu brancarde și o să-i ducă înapoi, să-i tîmăduiască și tot vai fi simplu ca după o lovitură obișnuită și vom ride cu toții de întimplarea aceasta neașteptată, cînd va trece...

Dar sanitarul, doctorul au venit și i-au lăsat tot acolo. Sanitarul au mai așezat în dreptul cite unei guri, oglinzi sparte, să vadă dacă se aburese. Mîinile lor dibăce au pipăit fețele, pe unii i-au răsturnat în fel și chip, să se încredințeze dacă mai e ceva de făcut. Nu mai era nimic de făcut. Au plecat grăbiți. Eu am rămas singur cu ei toți. Trebuia să-i mint, să-i liniștesc : Dați-i în m-a-se de sanitarul lipșiți de omenie. Nu vedeți că i-a impietrit Dumnezeu ? Trece noaptea asta, stau cu voi aici, vă țin de urț și miine, la ziua raportez mai sus la companie, la batalion, dacă-i nevoie ajung și la divizie, să trimită ambulanța să vă încerce pe toți, pînă la unul, să nu mai zăceți în halul ăsta. Vă duc, nu la cîmîtur, vă duc la spital. Aici sinteți toți tineri și aveți dreptul la viață.

Uite la Armencea, e gol pînă la brîu, parcă ar fi leșit la coasă. La ce i-o mai voi fi trebuind casca pe cap ? E și puțin caraghios, săracul... Sau, uită-te la Lungu. De cite ori nu rideam că-l chema Lungu, cînd el era o bucațică de om, vinjos, mic, îndesat ca o piatră. Nu pricep cum l-a găsit rafa tocmă pe el. În cîmp era o tîntă foarte mică. Și, culmea, lovitura nu i-a venit în cap ci în pîntece, l-a făcut să se răsucescă, să cadă la pămînt chireit ; din mîc cit era s-a făcut și mai mic. S-a prăvălit pe o parte cu obrazul ascuns sub cască, cum își pun țărani pălăria, cînd se fac colac într-o sală de așteptare, și trag un somn la dusumea pînă vine trenul și persoanele se scutură sub rostogolirea roților. Te uita la el, stă, așteaptă. Proverbială răbdare țărănescă. Nici el nu-si înțelege soarta dar nu dispera face în el, stă cuminte și așteaptă să-l salveze cineva.

La un moment dat căzu roua peste prietenii mei și eu exclamam fericit în cîmpul pustiu. „Nici nu se putea un lucru mai bun, să vă răcoriți”. O clipă mai tîrziu mi-am dat seama că vorbisem fără rost. Prietenii mei nu mai erau de mult fierbinți.

Cuvîntul moarte mă speria și nu l-am rostit cit timp am zăcut între ei. Pe nici unul nu-l scooteam mort, așa cum nu-l scoot nici azi.

De la o vreme, lizierele au făcut, ai noștri i-au împins pe nemții care le captușiseră cu tunuri, automate, mortiere. Și liniștea se lăși stăruitoare. Nici măcar o horcătură nu s-a mai auzit. Singele avusesse timp să se scurgă dintr-însii. Îi scoseră în asfințit. Mitraliera prinse în snopul ei tot lanțul, alit de prețis încet mă mir cum de am scăpat. Eram pe cîmp, în lumina amurgului, grupa aceasta de 15 oameni, ca un cîrd de cocori prăbușiți la pămînt, cu domni sublocotenentul Răuț Tiberiu în frunte. Răuț Tiberiu era un ardelean bătrîn, bun de luptă, bun și despect dar imprudent. A plătit și el, ce-l drept. Primele două asalturi le-a executat magistrat. La al treilea s-a prîit. Să mai fi avut răbdare cîteva minute să găsească artileria piesa aia nenorocită, instalată în buza șoselei. Acum am fi fost cu toții teferi. Am fi rîs plini de praf și de sudoare și am fi rămas calzi și nu ni s-ar fi scurs singele aici în pămîntul ăsta care nu avea nevoie de singe, ci de apă.

Printre noi și peste noi, fesiind să nu ne calce, au trecut plutoanele din spate, căci pînă la urmă bateria dată în sprîjin a măturat mitraliera, a căzut pe ea în plin și a săltat-o cu servanți cu tot în aer, făcînd-o pulberă. În război temeritatea îngenunchea calculul. Nouă însă ne-a fost dat să nu reușim. Acum zăcem aici ca niște amfore sparte din care vinul vieții s-a risipit. Mă uitam din cîmp, dintre trupurile prietenilor mei, cum unitățile noastre asaltau culoarele dintre copaci. Ce vulseră toată ziua pădurile ! Dar ce vultau în asfințitul acela singeros ! Depărtîndu-se de baza de plecare, unitățile nevăleau în adîncurile primejdioase, iar peste o oră, o oră și jumătate, strigă-

Continuu să vin aici, să revăd cîmpia. Plec din provincia unde locuiesc cu ai mei. Aleg duminica dinaintea acelei zile din august. Nimeni nu mă oprește. Toți îmi cunosc obiceiul.

Vin și primesc locul spre seară, așezîndu-mă la una din mesele celor două restaurante din pădure. Mă amețesc, beau repede cîteva pahare de vin roșu. Și singele e roșu. După aceea aștept să se lungesc umbrele pe cîmpul întins cu fișii de beton. Mai demult, într-un an, cam pe la începutul vremii noastre, am văzut ceva care m-a umplut de mîhnire. La asfințit cîteva babe au leșit ca din pămînt, călcînd cu pașul lor mărunț pe un drum lătaralnic, drum de picior, doenic și mai ocolit. S-au așezat în genunchi, au aprins lumînări prin lărbă, păzindu-le cu mîinile lor uscate să nu le smulgă vîntul gămălia de foc, pînă s-a topit ceara și s-au stins singure. Am mai tras cîteva pahare de vin să mă cuprîndă ameteala, să încep, potrivit obiceiului, reînvierea locului și a dispaștilor.

În anii următori bătrînele n-au mai apărut. La marginea pădurilor au răsarit plăci de marmură amintîndu-bă lăzile. La rădăcina monumentelor, cite o brazdă de crăpă de circumiărăse... Eu continuam să vin cu aceeași încăpăținare. Alegeam un tren care să mă lase spre seară în marea oraș, colecam rudelile și cunoscuții fiindcă ei mă scoot puțin țenic. Pornesc totdeauna spre restaurantul din pădure. Își mereu vina absurdă că eu trăiesc și eu nu mai sint. Mă amețesc deci și încep dialogul dinăuntru meu, unde glasurile limpezite ca prin farmec la căderea serii se aud întocmai. „Noroc fraților !”, „Te-ai ameuț zdrăvîn să ne auzi ?”, „Noroc !” îmi spun și ei. „Păi cum ? Vinul e darnic, mai ales al roșu ca singele”.

Cel mai des vorbesc cu Armencea și cu Lungu. „Cîți ani trecură ?”. Eu fac repede socoteala și le răspund, apoi îl întreb și eu : „Vă mai apasă pămîntul ?”. „Nu, zie el, ne-am amestecat bine cu el. Mîine, poi-miine sintem una și n-o să ne mai deosebim”.

Arunc pe gît vinul roșu din pahar, și mi-l umplu încă unul și încă unul.

„Voi știți că sinteți la temelia lînștii lumii ?” le spun eu. „S-ar putea să fii printre cei dintii soldați de pe pămînt care n-au murit degeaba. Mi-am dat seama mai încoaie o dată cu trecerea vremii”.

Glăsul lui Armencea vorbise. Îl auzii în mine ca trecînd printr-un coridor înalt boltit, eu la un capăt, el la celălalt. „Tu ai rămas deasupra cum rămîn cercetașii, îmi spuse el, făcînd să vuiască coridorul lung. Ai rămas pe parapet, eu ne odihnim în fundul șanțului. De cite ori ne trezești, să ne spu ce s-a mai întimplat”.

Am înțeles glăsul lui Armencea venit de departe. Vorbea încă limba soldaților. Pe ei nu i-a demobilizat nimica. Au rămas în aceleași haine de 20 de ani și vorbesc ca odinioară și nu mă mir.

„Tu ești ochii și urechile noastre — continuă Armencea — ai datoria să raportezi tot ce ai văzut”. Eu le răspund : „Bine, asociații !”, „Dă-i drumul !”, „Sîm-băta și duminica oamenii schimbă cascele cu pădurile, le caută răcoarea. Vin aproape de voi. Și străini vin pe aici în autocare. Nu trece zi să nu fii pomeniți în cîteva limbi ale pămîntului de talmăci așezați lîngă șoferii autocarelor. Ei povestesc străinilor ce s-a întimplat aici. Turiiști primesc prin gemurii și ascultă. Fețele se întorc spre cîmpul larg”.

„Alteceva !” mă înterupe Lungu iritat. Și mi-aduc aminte de fețele cu pielea răcoroasă, de demult, cu care împărțeam dragostea și piinea.

Lungu nu stăruie. Nici n-aș avea ce să-i spun că s-a întimplat cu ele. Nu pot să uit că el visa o nevastă cu pielea răcoroasă vara.

Sublocotenentul Răuț Tiberiu tace retras în umbră. Ar vrea să mă întreb ceva. Cu el nu vorbesc niciodată. A fost meșter în primele două atacuri, la al treilea și-a pierdut cumpătul. Nu-l văd decît brațele semănate cu păr galben, mincelele sulfecate și bluza îmbrăcîșită de sudoare. E bine că nu scoate nici un cuvînt.

Au trecut cîteva ceasuri. Un ospătar mă bate pe umăr să mă facă atent că-i tîrziu. Are livrea și pantalon negri. E tînar, viu. Îmi întinde nota de plată și umbrele pier. Totdeauna am 15 pahare pe masă. Ale dispăruților pline. Al meu, gol.

Plătesc, mă ridic, las totul acolo și plec. Merg pe jos totdeauna exact pe drumul pe unde sanitarul mi-a ordonat să mă întorc la punctul de comandă.

Încet, mă desprind de umbrele prietenilor mei, care se cufundă la loc sub temeliile lumii.

centă și, până la urmă, generozitatea față de cei cărora poetul i se adresează.

Drumul poetului, de la puternicele accente religioase ale începutului până la fraternitatea umană a ceasului de față, a fost de lungă durată și deloc simplu. Drumul poetului a exprimat neliniștea, îndoielile omului singur și dezrădăciat, în condițiile unei existențe de permanență oprărire și amenințare. Dar a fost și un drum al sincerității lucide, al exigenței poetului față de sine însuși, un drum al mîinii, din care elapsa înfîlîirii cu oamenii nu putea să lipsească.

Cer pacea și cuvintul (dedicat „imensei majorității” ca o parafrază la „imensa minoritate” căreia Juan Ramón Jiménez îi închinase două din culegerile sale de poeme) exprimă conștiința poetică a etapei acesteia. „Scriu / ca să apară domnia / omului și dreptatea lui. / Cer / pacea / și cuvintul. Am spus / „tăcere” / „umbră”, „vid”, / etc... „Am spus / „omului și dreptatea lui”, / „oceanul pacific” / am spus ce sînt lăsat să spun... / Cer / pacea și cuvintul...”

Mesajul lui Blas de Otero e mesajul sincerității absolute: „N-o să-mi îșnească de pe buze / nici un cuvint / care să nu fie / adevăr. / Nici o silabă / care să nu fie necesară. / Am trăit ca să văd / arborele cuvintelor, am / depus mătură pentru om, / filă cu filă / ... / Am distrus visele, am plantat / cuvinte vii. / N-am aserit / niciunul: am dezgropat / tăcerea, în plin soare. / Zilele îmi sînt / numărate / una, două, trei, patru, / cărți au șters uitarea / și încetez să număr...”

Imi e străin gândul de a reduce poezia la câteva coordonate ca: limpezimea, generozitatea, etc. Nu generalizez. Vorbesc despre o posibilitate, despre un poet, la care ele sînt prezente, despre Blas de Otero. Poetul n-o să fie niciodată ceea ce fiecare dintre noi am dori să fie. Sînt convins că retrospectivă poate deveni poartă a perspectivei numai cînd nu-și pierde din vedere curgera, fluiditatea, cînd nu rămîne cu capul scutit spre înapoi. Altminteri hipnotizată de ceea ce a fost, din poartă devine zăvor osificat, și steril. La Blas de Otero, certitudinile dobîndite pe drumul propriei lui existențe mai păstrează, firesc, petele lăstate de întinericul străbătut, dar și licărirea sperință a speranței inițiale. Citez, la înfîlîrare: „Se spune că sîntem în ajun / eu așa zice: nici nu știu măcar unde sîntem. / Crengi de umbră spre lămpi, și crengi / de umbră în balconul agoniei... / Vor veni alții. Ei vor vedea ce n-am văzut noi. / Nu mai știu, cu umbra pînă la coate, / de ce ne naștem, de ce trăim...” (Din Yo soy aquel ayer no más decia... Sînt cei care mai ieri zicea...).

Iată și câteva versuri din Juntos (Împreună): „Acest pămînt, aceste vremuri, această putreziciune / care mă însoțesc de la naștere (căci eu sînt fiul unei patrii frumoasă și tristă ca un vis de piatră și soare; fiul unor vremuri amare ca drojdia / istoriei); acest pămînt, aceste vremuri care-mi trag prin picioare / și aproape că îmi zmulg oasele ultimei speranțe / ah, niciodată, niciodată n-au să mă învingă / pentru că mina îmi scapă și se prinde / de mina altui om...”

O patrie, copac de sînge, întuneacă Spanie...

Acasta e climatul existenței și al poeziei lui Blas de Otero. Acasta e vocea lui: „La porțile lumii, chem, / pe cînd înaintează sîngele...”

Blas de Otero: Pido la paz y la palabra — Je demande la paix et la parole; editia bilingvă, versiunea franceză: Claude Couffon, ed. François Maspero, Paris, 1969.

de EDUARDAS MEJELAITIS

Dimineața de-april, ea însăși e un titlu de poem, cu care țara-și deschide cartea ei măreață. Știu, astăzi nici măcar un rînd nu-i voi adăuga — prea tulburat fiind... Mă las în voia amintirii, pur și simplu. Căci în pupile, tot mai des se ogîndește cerul răsturnat și stelele se umflă, cresc. Iar arzătoarea lor atracție fără-ncetare rotește prin vine clocoțitorul sînge. Așa pornit-ai dar, tovarășe, tu, mîndrul meu frate de veac în dimineața împeda de primăvară — negreșit, tot astfel și pasărea, îndată ce-și simte aripile, nerăbdătoare-i sper cer să se-avinte, să-și umple aripa de sufletul zborului. Ci, oare, Pămîntul cuib frumos, potrivit, nu ți-a fost? Casa-i ocrotitoare; oare nu-ți mai ajunge și-anevoioasa-i piine, și sarea, și miera păcatului, și apa izvorului, înfepătoare și rece, de-ți crapă dinții? Nu ți-a cîntat oare Pămîntul cîntecul de leagăn cu degetele lungi ale ploii pe strunele pădurii de cetină Cu neputință-i, apoi, ca acul, pe cadranle dragostei, atît de iute să se fi rotit, încît să n-apuce a-ți măsura și jie o fărîmă de fărîmă pămîntească... Atunci, ce-ți lipsește aici, pe Pămînt, comunistule, jie? Doar atît — stelele să le simți sub tălpi. Doar atît — Universul, ca o inimă larg deschisă.

In romînește de GEO DIMITRESCU

ARNE HÄGGQVIST

DESPRE

TUDOR ARGHEZI

Influentul ziar suedez Aftonbladet publică, sub semnătura cunoscutului scriitor Arne Häggqvist, un articol din care reproducem câteva fragmente.

„România se încadrează abia acum printre țările de care vine vorba în mod obișnuit atunci cînd este actuală noțiunea de literatură mondială. După cum se știe, în ultimele decenii s-a vorbit de doi romini stabiliți la Paris — Tristan Tzara și Eugen Ionescu — dar, fără îndoială, aceștia reprezintă mai mult o experiență interesantă decît o literatură accesibilă în mod general. În dezbaterile dinaintea alegerii pentru premiul Nobel nu a fost menționat încă nici un romin. Pînă în prezent. Și nici un romin nu a primit încă această distincție. Așa dar, România a fost pînă acum terra incognita în ceea ce se poate numi geografia premiului Nobel.

DAR AȘA nu se mai poate continua. Pentru că în România există, în ziua de azi, un poet mare, un poet foarte mare al cărui geniu devine în sfîrșit cunoscut în întreaga lume. El se numește Tudor Arghezi, iar din opera sa poezia este cea care, înainte de toate a contribuit la reacțiile în lanț, în măsură astăzi, să-l facă notoriu și prețuit. Pînă în 1961, Arghezi era doar cel mai de seamă poet al României (după Eminescu). Dar din 1961 renumele său a devenit internațional. A funcționat în Argentina o culegere de poezii, tălmăcită de Rafael Alberti și de soția sa Maria Teresa León, iar în Austria o culegere în traducerea lui Alfred Margul-Sperber. În sfîrșit, colecția franceză Poètes d'Aujourd'hui i-a dedicat un volum (sub îngrijirea lui Luc-André Marcel)“

După ce dă câteva date biografice despre Arghezi și despre împrejurările în care au apărut „Cuvintele potrivite” și „Biletele de papagal”, Häggqvist continuă:

„Ceea ce caracterizează în primul rînd felul propriu de a scrie al lui Arghezi este alegerea curajoasă de cuvinte senzuale, limba inspirată plină de imagini și, în primul rînd și în cele din urmă, o concentrare nemai-pomenită și o strălucire a stilului, lucruri care, luate împreună fac, de asemenea, extrem de greu pentru un traducător transpunerea în altă limbă fără a viola arta.

În creația atît de bogată a lui Arghezi de după 1930 (peste 30 de opere) atît în versuri cît și în proză sînt foarte numeroase aspecte care merită a fi evidențiate. S-ar putea, de asemenea vorbi foarte mult despre mijloacele sale poetice. Un lucru trebuie în orice caz subliniat — în cadrul spațiului limitat al acestui articol — înțelegerea umană, cunoașterea sufletului omeneșt turnate în versuri în forme pline de fantezie care, cel puțin pe mine, mă fac să mă gîndesc direct la Lorca.

„Cîndva — în 1956 — Hjalmar Gullberg a declarat că „dacă Lorca ar fi trăit, el ar fi fost de la sine înscris pentru premiul Nobel datorită prospeității sale populare”. Opera lui Tudor Arghezi se distinge printr-o prospețime asemănătoare și printr-o originalitate superioară. E timpul ca el să primească în sfîrșit acest premiu, chiar dacă (tîrziu, totuși nu prea tîrziu, ca un omagiu binemeritat pentru o contribuție însemnată la sporirea patrimoniului literaturii mondiale”.

prezente ominești

In țara flăcărilor albastre

Editura „VEB F.A. BROCKHAUS” din Leipzig a publicat un amplu volum, bogat ilustrat, dedicat țării noastre. Intitulată „In țara flăcărilor albastre” cu subtitlul „Revedere cu România” („Im Land der Ebnen Hammer” — „Wiedersehen mit Rumänien”) cartea este semnată de Werner Eggerath. Prezentat ca o suită de reportaje volumul împărtășește cititorilor din R. D. Germană impresiile autorului despre dezvoltarea multilaterală a economiei și culturii românești.

O nouă traducere din Rebreanu

În editura italiană „Paoline” a apărut recent romanul „Pădurea spinuzărilor” („La foresta degli impicati”) de Liviu Rebreanu. Versiunea italiană este realizată de scriitorul Enzo Loreti. Noua ediție a romanului „Pădurea spinuzărilor” cuprinde și o scurtă prezentare a vieții și operei prozatorului român. Volumul, realizat în condiții grafice remarcabile, vine să completeze bogata listă a operelor literare apărute în ultima vreme în Italia, printre care: volumul de versuri de M. Beniuc, „Poezii de dragoste” de M. Eminescu, „Poezii de război”, „Venea o moară pe Siret”, „Bordeiul”, „Baltagul” și „Hanul Ancuței” de M. Sădoveanu etc.

Noi ecouri

Într-o recenzie semnată de criticul literar Keith Hitchins, profesor la Colegiul „Wake Forest” și publicată recent de revista americană de literatură universală „Books Abroad” se spune printre altele: „George Călinescu, unul dintre scriitorii cei mai proeminenți ai României contemporane, a adus o contribuție deosebit de bogată la dezvoltarea literaturii populare și a literaturii române. Ca romancier, operele cele mai semnificative sînt „Enigma Otiliei”, („Otilia's secret”) și „Scrinul negru” („The Black Chest”) care tratează în principal procesul de decădere a burgheziei. Debutul lui G. Călinescu ca poet a avut loc în 1926. Un recent volum („Lauda lucrurilor” n.n.) conține poeme scrise între 1938 și 1963. Unele dintre aceste poeme sînt de o mare frumusețe lirică, delicatețe și sensibilitate, de pildă „Rochia de moar” („The gown of mohair”), „Lene feudală” („Feudal idleness”). Titlul volumului „Lauda lucrurilor” („The praise of matter”) pare potrivit, deoarece poetul filtrează prin sensibilitatea sa unitatea materială a lumii în care trăiește. Orice lucru este demn de atenția lui — tractorul, fotoliul, electricitatea, ogînda, mîncărurile, toate își au locul lor în univers. Omul este totuși acela care dă sens lucrurilor prin bucuria de a le utiliza iar în condițiile create de socialism omul și materia există într-o armonie care n-a mai fost realizată înainte (poeziile „Rînduiala nouă” („The new order”), „Grîul nou” („The new wheat”).

Poetul nu mai cîntă acum pentru sine sau pentru un mic cerc de intelectuali, ci de bîrnă voce, slujește maselor. „Eram bărbatul care... (I was the man who...)”

★

Aceeași revistă referindu-se la volumul „Opere” de I. L. Caragiale tipărit de Editura meridiană în limba franceză arată printre altele: „Acest volum a apărut în excelente condiții grafice cu prilejul celui de a 50 comemorări a morții lui Caragiale, cel mai mare dramaturg și scriitor satiric al României. Prin idel, intrigă și caracter, comediele lui Caragiale sînt strîns legate de viața social-politică a ultimelor decenii ale secolului trecut.

Societatea timpului său i-a oferit o bogată mină. Este greu să uii indivizi ca Titircă sau Rică Venturiano, personajele uneia din comediele sale de început „O noapte furtunoasă”. Dar Caragiale n-a fost numai dramaturg; el a dovedit mult talent ca novelist și pamfletar. Această antologie constituie o selecție judicioasă din piesele, nevelele și articolele sale. Pătrunzătorul studiu introductiv și notele înlocuite de Silviu Iosifescu sînt deosebit de valoroase”.

Comitetul de redacție

Tudor Bals; Ov. S. Crahmăliceanu (redactor șef adjunct); S. Damian; Ștefan Gheorghiu (redactor șef adjunct); Eugen Simion; Tiberiu Ujan (redactor șef); Haralamb Zîncă (secretar general de redacție).

In romînește de GEORGE-RADU CHIROVICI

TÎNĂRĂ DE 20 DE ANI

ROGER BOUSSINOT
scriitor și publicist francez

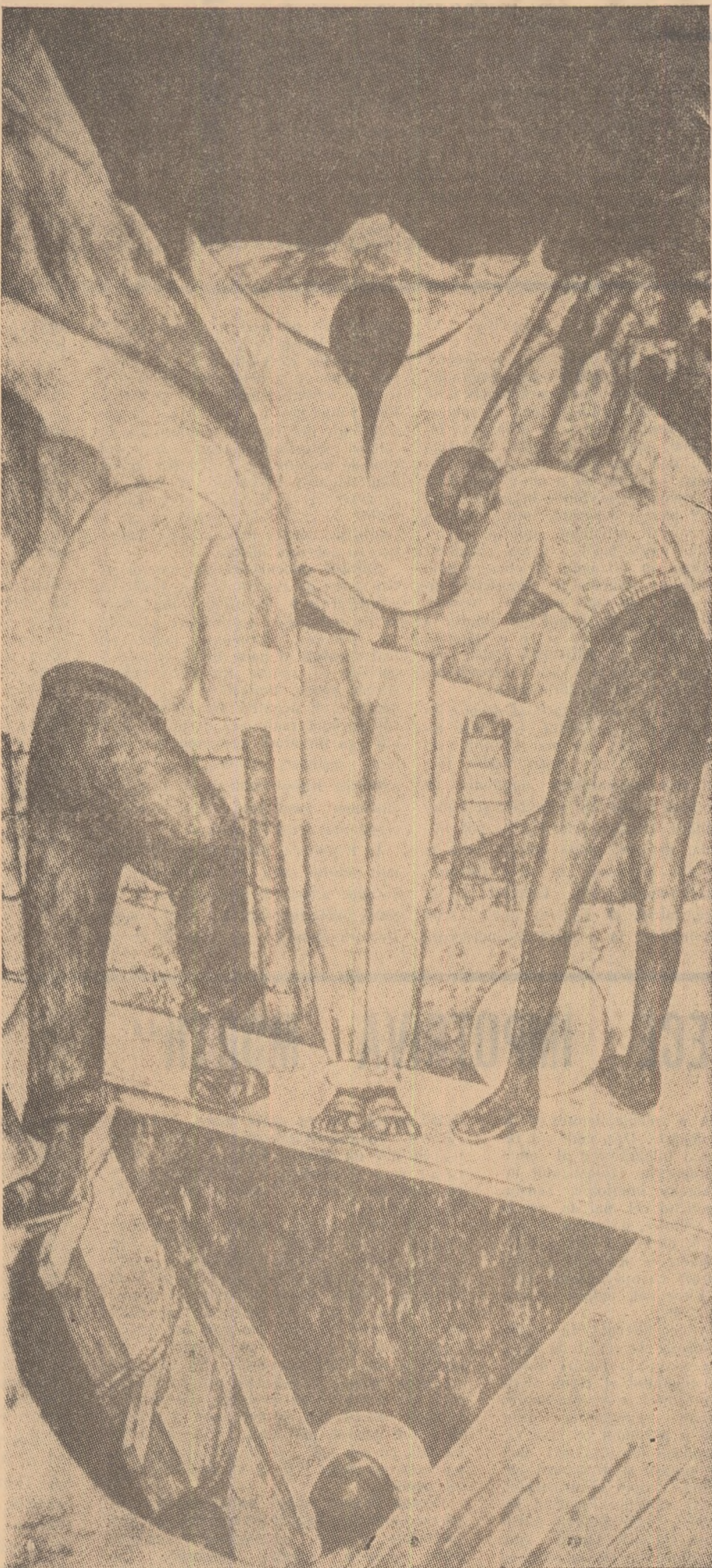
Mai ferice de cît civilizatiile, popoarele nu sînt muritoare: eșunge doar să-și transforme spiritul — adică civilizația — și cea mai veche țară poate deveni cea mai nouă, pur și simplu, poate, pentru că a oșosit și fie bătrînă. Nu sîntem oare, în secolul al XX-lea în plină epidemie de întinerire? Sub ochii noștri, continente întregi „și schimbă pielea” cum se zice. Lumea nouă numai e demulată aceea denumită astfel cu o jumătate de veac în urmă; și chiar francezii a căror ignoranță în ce privește geografia este proverbială, știa că Zanzibarul, de exemplu, nu se află în statul New York.

România și-a împropiat spiritul acum 20 de ani. Pentru că vechiul său suflet credea în Dumnezeu, să-l odihnească Domnul, și să nu mai vorbim de el decît pentru a satisface curiozitatea firească a copiilor. În ce mă privește, am cunoscut țara cea nouă cînd avea 12 ani — abia ieșise din cea copilărie dificilă pe care o au toate țările noi, pentru a intra în frumoasa ei adolescență. Iertați-mă pentru ceea ce nu e potrivit în această imagine, în favoarea unei alte imagini care nu se impune astăzi: aceea a unei României frumoase ca o fată de 20 de ani, în toată strălucirea tinereții regăsite, reinventate și recucerite în plină lume modernă.

Și pentru că am fost rugat să spun impresia pe care mi-o lasă în această vară a anului 1964, cred că patru simple cuvinte o pot rezuma și pot da întreaga ei semnificație: „bucuria de a trăi” a unui popor cu entuziasmul și forța tinereții sale în plină desfășurare.

Nimic nu e mai frumos pe lume decît o inimă și un trup tînr de douăzeci de ani.

RINDURI PENTRU „GAZETA LITERARĂ”

DIEGO RIVERA (Mexic) leșirea din mînă

NOUĂSPREZECE ANI DE LA ELIBERAREA R. P. D. COREENE

KIM SAN SUK

Visul meu

Iată, nespun iubesc pe lume
sunetul subțire și clătînat de izvor
și gîndurile grave ale pădurii
și frunzele-nstelate de rouă în zori.

Iată, nespun iubesc pe lume
albele triluri tremurînd în declin
peste vratece mări de ovăz
și mersul combinei; și vin
seri încate-n miresme de fin,
tainice șoapte se-adună, se-ngîn,
cerul e-o grădină cu plante ciudate
și eu le iubesc, le iubesc, le iubesc.

Eu am știut că voi putea s-adaug
un dram de frumusețe lumii mele,
că-n versul meu vor fi tot mai albastre
și lumea mea și lumea dintre stele...

O, lume, cîntec de iubire!
Fierbinte stih, stih de iubire!

PAK IN NO
(poet clasic din sec. XVI)

Cîntec de arat

Cine a spus că foamea, numai ea,
Ne-a învățat cîndva s-arăm pămîntul?
Dacă ar fi așa, vezi, s-ar putea
Să nu-l atingem școale de-a rîndul.

O, chinuri fel și chip pot să existe,
Și-n suflete și-n ochi și-n trup și-n gînd;
Prietenii, dacă viețile ni-s triste
Să ne-apucăm să le arăm cîntînd!

In romînește de GEORGE-RADU CHIROVICI

Sculptură de VERA MUHINA

Dimineața de-april, ea însăși e un titlu de poem, cu care țara-și deschide cartea ei măreață. Știu, astăzi nici măcar un rînd nu-i voi adăuga — prea tulburat fiind... Mă las în voia amintirii, pur și simplu. Căci în pupile, tot mai des se ogîndește cerul răsturnat și stelele se umflă, cresc. Iar arzătoarea lor atracție fără-ncetare rotește prin vine clocoțitorul sînge. Așa pornit-ai dar, tovarășe, tu, mîndrul meu frate de veac în dimineața împeda de primăvară — negreșit, tot astfel și pasărea, îndată ce-și simte aripile, nerăbdătoare-i sper cer să se-avinte, să-și umple aripa de sufletul zborului. Ci, oare, Pămîntul cuib frumos, potrivit, nu ți-a fost? Casa-i ocrotitoare; oare nu-ți mai ajunge și-anevoioasa-i piine, și sarea, și miera păcatului, și apa izvorului, înfepătoare și rece, de-ți crapă dinții? Nu ți-a cîntat oare Pămîntul cîntecul de leagăn cu degetele lungi ale ploii pe strunele pădurii de cetină Cu neputință-i, apoi, ca acul, pe cadranle dragostei, atît de iute să se fi rotit, încît să n-apuce a-ți măsura și jie o fărîmă de fărîmă pămîntească... Atunci, ce-ți lipsește aici, pe Pămînt, comunistule, jie? Doar atît — stelele să le simți sub tălpi. Doar atît — Universul, ca o inimă larg deschisă.

In romînește de GEO DIMITRESCU